

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. Honorius III. (a) Episcopo & Magistro B. Canon. Ambianensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

transferret perpetuam continentiam servatura; viro autem licentiam tribuisti, ut uxorem duceret in nomine Domini, quia pater fieri cupiebat. Contigit autem postea, quod mulier eadem invenit, qui seras hujusmodi referavit, abiciens continentiam, quam promisit: & quæ alium virum habuerat, W. latori præsentium supernupsit, pro quibus humiliter supplicasti, ut cum eis misericorditer ageremus. Quamvis igitur semiplenè nobis expresseris, quomodo dicta mulier se promiserit continentiam servaturam; utrum videlicet simplici verbo, an voto solenni; utrumve ad (e) religionem transierit, ut promisit, an contra promissionem in domo remanserit; & qualiter seras illas fecerit referari, utrum videlicet artificio medici, an concubitu viri, seu alio quolibet modo. Nos verò perspicaciter attendentes, quod impedimentum illud non erat perpetuum, quod præter divinum miraculum per opus humanum absque corporali periculo potuit removeri, sententiam divortii per errorem, licet probabilem, novimus esse prolatam, cum pateat ex postfacto, quod ipsa cognoscibilis erat illi, cujus simili commiscetur; & idè inter primam mulierem, & primum virum dicimus matrimonium extitisse: quare inter ipsam & præfatum W. matrimonium non esse censemus, eosque præcipimus ab invicem separari: & si prædicta mulier ad religionem transivit, sicut asseritur promississe, primus vir, qui non cognovit eandem, cum ea remaneat, cum qua postmodum Ecclesiæ auctoritate (d) contraxit, alioqui idem vir dimissa eâ, quam postea superduxit, debet ad illam redire, cum qua primò contraxit, nisi se voto mulier illa constrinxerit ad continentiam observandam, ut intelligatur per hoc cum præfato W. fornicata fuisse: vel nisi se fornicario modo alii viro immiscuerit, ut primus idem vir prætextu fornicationis, quam commiserat, ejus consortium declinaret. Nam si tantum simplici verbo promisit se continentiam servaturam, & postea in conspectu Ecclesiæ nupsit memorato W. quamdiu articulus iste dubitabilis erat, præsumi non debet quod fornicaretur cum illo: sed amodò non debet cum illo aliquatenus remanere. Per hoc autem questionem illam noveris esse solutam, quæ quaritur, utrum eâ, quæ adeo arcta est, ut nulli possit carnaliter commisceri, nisi per incisionem, aut alio sibi modo violentia inferatur, non solum modò levis, sed fortè tam gravis, ut ex ea mortis periculum timeatur, ad matrimonium contrahendum debeat idonea (e) perhiberi. Similiter illa, quæ viro, cui nupsit, adeo arcta est, ut nunquam ab eo valeat deslorari, si ab eo per judicium Ecclesiæ separata nubat alteri, cui arcta non sit, & per frequentem usum secundi reddatur etiam apta primo, utrum debeat ad eum redire, cum quo prius fœdus iniverat conjugale. De talibus autem non est facilè judicandum, cum finale judicium pendeat ex futuro. Tu ergo secundum quod superius est distinctum, facias quod decrevimus per censuras ecclesiasticas, appellatione remota, firmiter observari.

NOTÆ.

1. (a) *A* *Ltissiodorensi.* Ita etiam legitur in c. 1. sub tit. de impotentia coeundi, in 3. comp. De Altissiodorensi dicecesi egi in c. 14. de præsumptionibus.
- (b) *Matronas.* De quarum judicio, & inspectione egi in cap. 4. de probat.
2. (c) *Ad religionem transierit.* Quo casu primum matrimonium cum ratum esset, solutum fuit; secundum autem non valuit, ex traditis supra in cap. final. qui clerici, vel vov.
- (d) *Contraxit.* Quia soluto primo matrimonio per ingressum religionis, potuit maritus secundum matrimonium contrahere, ex traditis in cap. ex publico, de convers. conjugator.
- (e) *Idonea perhiberi.* Et tenetur incisionem pati, juxta tradita in textu superiori, ubi præsens commentarium dedi.

CAPUT VII.

Honorius III. (a) *Episcopo & Magistro B. Canon. Ambianensi.*

Litteræ vestræ nobis exhibitæ continebant, quod cum causa matrimonii, quæ inter Matildem mulierem, & Albericum virum ejus Atrebatensis dicecesis vertitur, vobis fuisset à bonæ memoriæ Innocentio Papa prædecessore nostro commissa, dicta M. proposuit coram vobis, quod cum jam octo annis elapsis dicto A. fuisset matrimonialiter copulata, & diu cohabitasset eidem, nunquam tamen, licet esset viripotens, ab eo cognita fuerat, sed adhuc integra permanebat, eo quod prædictus vir ejus non habebat (b) poténtiam coeundi, quare petebat inter eos divortium

celebrari. Prædictus verò A. nihilominus fatebatur, quod nunquam illam cognoverat, licet ob ejus obsequium se faciem exhibuerit, & paratam: sed tamen se habere potentiam cognoscendi alias asserbat. Vos verò ne id forè confiteretur in fraudem, à (c) matronis bonæ opinionis, fide dignis, ac expertis in opere nuptiali dictam fecistis inspicere mulierem, quæ perhibuerunt testimonium, ipsam adhuc virginem permanere. Postmodum per Presbyterum, de cujus parochia vir prædictus extitit, fecistis diligenter inquiri, utrum vir ipse aliquam cognovisset: nec per inquisitionem ipsam vobis constare potuit, aliquam esse carnaliter cognitam ab eodem. Ipsi autem viro & muliere frequenter comparentibus coram vobis, ac muliere instanter divortium requirente, & dicente quod mater esse volebat, & filios procreare; viro autem dicente quod paratus erat stare consilio & voluntati Ecclesiæ, injunxistis eisdem, ut humiliter reciperent & agerent poenitentiam de commissis, si forè placeret Deo, qui matrimonii fuit institutor & author, ut opus matrimonii consummarent. Qui post plures (d) terminos ad commanendum sibi à vobis indultos, ad vestram reverentiam, consonâ voce dixerunt, quod non poterant carnaliter commisceri, propter quod de ipsorum consensu causam hujusmodi Apostolico duxistis iudicio relinquendam. Unde vobis iteratò per Apostolica scripta mandamus, quatenus, si recolitis rem taliter se habere, & vobis confitit, vel adhuc confiterit præfatos virum & mulierem (e) infra prædictos octo annos per continuum triennium insimul habitasse, ipsi cum septima propinquorum manu juramento firmantibus, se nequivisse carnaliter commisceri, proferatis divortii sententiam inter eos.

NOTÆ.

1. (a) **Ambianensi.**] Ita legitur in quinta compilatione Honorii III. sub hoc titulo. cap. 1. ex qua textum hunc restituo. De Ambianensi Ecclesia egi in cap. 37. de rescript.

2. (b) **Impotentiam coeundi.**] Ob impotentiam naturalem, exponit Innoc. IV. hic. Contra quem Canisius contendit, in præsentia agi de maleficiatis; & textum hunc spectare ad secundam partem rubricæ de maleficiatis. Sed verius

credo, Honorium non agere de maleficio, sed de impotentia naturali, ut probat Cujac, de frigid. quest. 1.

(c) **Matronis.**] De quibus egi in cap. 4. de probat.

(d) **Terminos.**] Judex enim Ecclesiasticus ex justis causis potest triennium præscriptum in cap. laudabile, prorogare.

(e) **Infra.**] Cujac, putat legendum esse, ultra; sed immeritò, cum infra legatur tam in quinta, quam in hac sexta collectione.

TITULUS XVI.

De matrimonio contra interdictum Ecclesiæ celebrato.

CAPUT I.

Alex. III. (a) Paduano Episcopo.

LITTERÆ, quas nobis tua fraternitas destinavit, expressè declarant, quod cum quidam parochianus tuus sororem suam jam nubilem cuidam se daturum in uxorem, eâ præsentem & consententem, præfatis juramento firmasset, & illa non post multos dies dona, & (b) munera viri secundum morem terræ sponte suscipiens, ipsum tanquam proprium virum sæpe (c) amplexata fuisset; tandem mortuo fratre, à viri sui fratre se desponsari (d) permisit, & quod ab eo cognita fuisset, mendaciter asseverat. Cumque fraternitas tua ei prohibuisset publicè, ne cui illorum, vel alicui se copularet, ipsa spretis monitis tuis alii nubere non formidavit. Demùm cum utrumque ante te convocasses, & mulieri præcepisses, ut